

نگاهی نو به نظریه مردم سالاری دینی امام خامنه ای

چکیده محتوایی

بیان مدعا (دکتر علوی تبار):

مردم سالاری دینی مدلی از حکومت است که بر مشروعیت الهی-مردمی حکومت مبتنی بوده و درعین حال که خواست و اراده حضرت حق را مقدم می داند به خواست و اراده مردم نیز اصالت بخشیده و معتقد است مردم در تشکیل، تداوم، کارآمدی و شکوفایی حکومت نقش اصلی ایفا کرده و در حقیقت صاحبان و ناظران اصلی حکومت هستند.

نظریه مردم سالاری دینی توسط امام خمینی پایه گذاری شده و بعد از ایشان امام خامنه ای این نظریه را ارتقا، تبیین و استمرار داده اند. هدف این پژوهش تقریر، تبیین و تفسیر جدیدی از نظریه مردم سالاری دینی امام خامنه ای است. در این مقاله با روشی توصیفی-استنباطی و تفسیری ابتدا به ارائه تبیینی جامع و در عین حال مختصر به اصل مفهوم مردم سالاری و مفهوم دین پرداخته و سپس مفهوم مردم سالاری دینی از نگاه امام خامنه ای را مورد تحلیل و بررسی قرار داده و روشن ساخته ایم: از نگاه ایشان حکومت مردم سالاری دینی بر سه پایه اصلی استوار است و هر گاه یکی از این سه پایه و شاخصه موجود نباشد حکومت مردم سالاری دینی نیز از بین می رود. این سه پایه به ترتیب اولویت عبارت اند از: تحقق صلاحیت های علمی، مدیریتی، بصیرتی و اخلاقی در کارگزاران نظام مردم سالاری دینی؛ تشکیل حکومت با رضایت و مشارکت عمومی مردم؛ کارآمدی نظام مردم سالاری دینی. در پایان ضمن تحلیل و تبیین اشکال پارادوکسیکال بودن مفهوم مردم سالاری دینی، نقدی جامع در طی نُه پاسخ علمی و متقن ارائه کرده ایم

ناقد اول (استاد جعفر پیشه فرد):

مستندات سخن و نظر رهبری بایستی آورده شود؛ نگاه نو را ندیدیم و متوجه نشدیم که چیست؟؛ مشروعیت ترکیبی چیست؟ خدا و مردم؟ این چگونه ممکن است؛ از بحث ژورنالیستی بایستی پرهیز کرد، از مخالفین هم مثلاً از آقای حائری از کتاب حکمت و حکومت هم میاوردید خوب بود؛ تحلیل داشته باشید و نقل قول تنها کافی نیست؛ ادل الدلیل علی امکان شی وقوعه، جواب امکان پذیری مردم سالاری نیست؛ در مقاله علمی-پژوهشی، نظریه پردازی به این شیوه استدلال مناسب نیست؛ مردم سالاری دینی آقای خامنه ای همچنان خام است و احتیاج به تبیین و عمق دارد، ایشان تالیف و تدریس در این زمینه نکرده است و با آن درگیر نشده است؛ کارآمدی یک چالش اصلی است، با این مشکلات بایستی تبیین شود؛ درباره جمع بین مردم سالاری و ولایت فقیه چیزی نفرمودید؛ در بحث علمی از ایشان دفاع می کنم.

ناقد دوم (دکتر شفیع دارابی):

نکات مثبت همچون انتخاب مناسب در زمان مناسب و چالشی بودن از ویژگی های مقاله است؛ ما مقام اثبات را کار داریم و ارائه دهنده هم در مقام ثبوت بسیار عالی است و خیلی کار کرده اند، اما در این مقاله من نگاهی نو و چیز جدیدی را ندیدم، نه در مفهوم و نه در شاخصه ها؛ نظریات پراکنده ای از ایشان آمده است، چیستی، شاخصه، مبانی را آوردید یا مستند یا شبهات مرتبط با مردم سالاری دینی، کدام نوآوری است؟؛ مقاله با عنوان خیلی هم خوانی ندارد؛ درباره مفهوم و منابع خیلی عنایت نداشته اید، مفهوم شناسی خیلی مختصر است. کلمه به کلمه آن حرف دارد، پیشینه را هم درست مطرح نکرده اید؛ پیشینه اعم و عام، اخص و خاص، 4 نوع پیشینه اند که اهل فن معرفی کرده اند، مقالات بسیاری در این باره هست که شما نیاورده اید؛ چیستی و دلیل قرآنی و روایی را می آوردید چیز جدیدی می شد؛ من کلیت تعبیر ایشان را قبول ندارم که آقای خامنه ای درگیر نشده اند؛ شاخصه هایی که آوردید خیلی دایره وسیعی دارد که نمیدانیم به کجای آن بپردازیم؛ در بحث دفع شبهات، یک شبهه را مطرح کردید، آیا فقط روی آن تمرکز کردید؟؛ در جمع بندی ها امتیاز پژوهش حاضر را تبیین جدید دانسته اید؛ مخاطب می خواهد پاسخ دهی به سوال اصلی را بفهمد، شما چه پاسخی دادید؟؛ سوالات فرعی هم دارای اشکال است و مناسب نیست؛ امتیازی در این مقاله نیست و صرفاً ادعاست.